

DOI: <https://doi.org/10.31874/2309-1606-2019-25-2-17>
УДК: 378

Наталія Бойченко

Старт «Програми вдосконалення викладання у вищій освіті України»: огляд Українсько-британського форуму «Досконалість викладання і навчання у вищій освіті»

Анотація

Українсько-британський форум «Досконалість викладання і навчання у вищій освіті» відбувся 4 грудня 2020 року у місті Києві і був присвячений підведенню підсумків попередніх спільних українсько-британських освітніх проєктів, зокрема Програми з розвитку лідерського потенціалу університетів України та старту Програми вдосконалення викладання у вищій освіті України. Організаторами Форуму були Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України та Британська рада в Україні. Участь у Форумі взяли представники українських університетів, українського освітнього топ-менеджменту та представники британських аналітичних освітніх центрів і громадських організацій для сприяння освітнім реформам. Було наголошено на здійсненні необхідних конкретних кроків створення національної платформи з обміну досвідом у викладанні й вдосконаленні освітніх практик та розвитку компетентностей навчання між британською та українською сторонами. Плекання якості вищої освіти потребує як збереження національної освітньої традиції у її кращих проявах, так і дбайливого і обережного переймання світових зразків успішної інституалізації досвіду досягнення високих результатів у освіті. Ключовим чинником змін на наступному етапі освітніх реформ в Україні має стати удосконалення стандартів підвищення кваліфікації основних суб'єктів надання освіти в Україні. Також обговорювалися такі теми як ключові стейкхолдери реформування освіти, інституційне забезпечення якості освіти, рамка кваліфікації, експертний досвід, індивідуальна траєкторія розвитку викладача, відхід від монополії диплома державного зразка в Україні тощо. Було анонсовано значне розширення можливостей для створення недержавних – як приватних, так і представництв іноземних закладів вищої освіти в Україні. Важливим індикатором цих змін має стати відхід від монополії дипломів державного зразка як свідчення набуття вищої освіти належного рівня.

Ключові слова: Українсько-британський форум «Досконалість викладання і навчання у вищій освіті», Програма вдосконалення викладання у вищій освіті України, якість навчання, професійний розвиток викладачів,

етапи виконання завдань реформування вищої освіти, рамки досконалості навчання та результатів освіти студентів.

Плекання якості вищої освіти потребує як збереження національної освітньої традиції у її кращих проявах, так і дбайливого і обережного переймання світових зразків успішної інституалізації досвіду досягнення високих результатів у освіті. Мова йде як про стандарти навчання, так і стандарти викладання – точніше про необхідність їх акуратного і чутливого узгодження. Українські студенти з кожним роком все більше їдуть навчатися за кордон і інколи мають більше практичного досвіду участі у освітньому процесі сучасного світового рівня, аніж їх українські викладачі, які такого досвіду або взагалі не мають, а намагаються компенсувати його завдяки теоретичній роботі, або мають дуже незначний досвід за рахунок коротких стажувань, переважно під час конференцій у країнах Європи. Таким чином, саме викладачі та адміністрація університетів нерідко знаходяться у положенні тих, що наздоганяють, і щоби зберегти інтерес українського студентства до навчання у вітчизняних закладах вищої освіти, необхідно забезпечити конкурентний рівень викладання та організації і забезпечення навчального процесу в Україні, порівняно з закордонними університетами. Такій головній меті було присвячено Українсько-британський форум «Досконалість викладання і навчання у вищій освіті», а висвітлення головних ідей і ключових положень цього форуму і присвячено цю статтю.

Першим заходом «Програми вдосконалення викладання у вищій освіті України», ініційованої Інститутом вищої освіти НАПН України, Міністерством освіти і науки України і Національним агентством із забезпечення якості вищої у партнерстві з Британською Радою в Україні та Advance HE (Велика Британія) став Україно-британський форум «Досконалість викладання і навчання у вищій освіті», який відбувся 4 грудня 2019 року у м. Київ.

Метою Форуму було ознайомлення широкого кола викладачів, науковців, адміністрації ЗВО, представників громадських організацій, державних установ з дослідженням стану потреб викладання у вищій освіті. Конкретизацією цієї мети була презентація результатів «Програми з розвитку лідерського потенціалу університетів України» (2016-2019 роки) та «запуск» «Програми вдосконалення викладання у вищій освіті України». Означена програма розрахована на три роки (2019-2021 роки) та має на меті сприяння підвищенню якості вищої освіти України шляхом залучення біля 30 університетів для створення національної платформи для фахового обговорення та обміну кращими практиками з вдосконалення викладання у вищій освіті. Форум зібрав представників різних закладів вищої освіти України з усіх регіонів нашої країни та викладачів-експертів з Великої Британії.

Програма Форуму була спланована таким чином, щоб максимально реалізувати поставлену організаторами мету, запропоновано окремі сесії та презентацію: сесія 1 – Досконалість викладання як пріоритет розвитку Європейського простору вищої освіти та національної політики в Україні; сесія 2 – Досвід Великої Британії у вдосконаленні викладання у вищій освіті; сесія 3 – Презентація результатів дослідження щодо стану і потреб у викладанні і навчанні у вищій освіті України; сесія 4 – Досвід університетів України щодо професійного розвитку викладачів; Презентація нової трирічної Програми вдосконалення викладання у вищій освіті України (Ukraine Higher Education Teaching Excellence Programme).

Подія розпочалася з вітального слова Саймона Вільямса (Simon Williams), директора Британської Ради в Україні, який наголосив на важливості співпраці з Інститутом вищої освіти НАПН України та Міністерством освіти і науки України в освітніх та інноваційних проектах, які вже відбулися та в майбутньому реалізовуватимуться в Україні. Саймон Вільямс наголосив на необхідності проведення подібних форумів протягом року, задля створення національної платформи з обміну досвідом у викладанні й вдосконаленні освітніх практик та розвитку компетентностей навчання між британською та українською сторонами. Пріоритетними для Британської Ради в Україні після Революції Гідності, за словами її директора, є напрямки з розвитку культури й освіти, університетського самоврядування, автономії закладів вищої освіти (ЗВО), оцінювання якості вищої освіти, вивчення англійської мови тощо. Програма вдосконалення викладання у вищій освіті України не є першою, в якій активну участь бере Британська Рада: з 2016 по 2019 роки у партнерстві з Інститутом вищої освіти НАПН України, Фондацією лідерства для вищої освіти та за підтримки Міністерства освіти і науки України, була реалізована Програма розвитку лідерського потенціалу університетів України (Кіллінглі, 2019). Через залучення 40-а університетських команд, у складі яких були як ректори, проректори та інші адміністратори, так і науковці, студенти, фасилітатори, вдалося розробити та наситити так званий «пул експертного досвіду», який включає в себе знання та навички, необхідні для впровадження змін в системі ЗВО та керування ними (зокрема через розуміння феномену лідерства та його ролі в інституційних змінах).

Проект з підвищення якості навчання в університетах постав як відповідь на потреби вдосконалення освітніх практик як з боку тих, хто надає освітні послуги, так і з боку отримувачів освіти – головних «клієнтів» університетів (мова наразі йде про студентоцентроване навчання).

Першу сесію форуму під рубрикою «Досконалість викладання як пріоритет розвитку Європейського простору вищої освіти та національної політики в Україні» відкрила директорка Інституту вищої освіти НАПН

України Світлана Калашнікова. Вона наголосила на важливості підвищення якості викладання в ЗВО, продемонструвала, що «Болонська матриця» у 2015 році в Єреванському комюніке була доповнена компонентом, що стосувався підвищення якості та релевантності викладання та навчання. Для України, яка є активним учасником Болонського процесу та поділяє європейські освітні цінності й поступово імплементує необхідні елементи в національну систему освіти, безумовно важливими є ключові положення даного комюніке. Світлана Калашнікова звернула увагу учасників форуму на такі змістовні аспекти комюніке: застосування інноваційних підходів у викладанні; прозорі методи оцінювання навчання; створення можливостей для вдосконалення викладацької компетентності; залучення студентів та членів академічної спільноти до розробки навчальних планів та системи забезпечення якості у вищій освіті. Науковиця зазначила, що ідеї, окреслені вище, знайшли свій розвиток та були уточнені в Паризькому комюніке у 2018 році. Цей документ вказує на особливу роль студентоцентрованого навчання в реформуванні та розвитку систем вищої освіти європейських країн, значення інновацій у викладанні та навчанні, діджиталізацію, обмін найкращими взірцями освітніх практик, професійний розвиток викладачів, розуміння академічної кар'єри, що спирається на успішні дослідження та якісне викладання (Калашнікова, 2019).

Говорячи про шлях реформування вищої освіти України, Світлана Калашнікова наголосила на розумінні місії та стратегії університетів, які є ключовими стейкхолдерами реформування вищої освіти. Розуміння місії університету робить більш ефективною внутрішньоуніверситетську співпрацю для покращення якості викладання та навчання, відкриває шляхи для зовнішніх комунікацій університету щодо якості освітніх процесів. Підсумовуючи, директорка Інституту вищої освіти НАПН України відмітила, що не може бути якогось одного підходу, який би забезпечив зростання якості викладання, на її думку, університетська спільнота високо цінує розмаїття підходів до навчання та викладання та активно долучається до них. Також Світлана Калашнікова підкреслила, що вдосконалення навчання та викладання є рушієм інституційного забезпечення якості та спільною відповідальністю співробітників та студентів університету (Калашнікова, 2019).

Наступним доповідачем став Олег Шаров, генеральний директор Директорату вищої освіти і освіти дорослих, Міністерства освіти і науки України, який представив доповідь про законодавче та практичне забезпечення досконалості викладання. Він, зокрема, зазначив, що Міністерство освіти і науки України вирізняє три етапи виконання завдань реформування вищої освіти. Перший етап тривав з 2014 по 2019 рік – його завданням було «повернення до базових концептів модернізації

вищої освіти в Європі». Другий етап триватиме з 2019 по 2025 рік: міністерство запланувало «переосмислення ролі та завдань університетів для економіки, держави та суспільства». Третій етап – «перспектива» і передбачає «включення у світовий мейнстрім прагнення до зразковості та досконалості університетів» (Шаров, 2019).

Визначення змісту третього етапу виглядає дещо туманно, але організаційно, дійсно, наперед важко передбачити конкретику завдань. Зате це має бути добре усвідомлено на ідейному, ціннісному та інституційному рівні, і цим має опікуватися саме філософія освіти – вже зараз. Але для цього треба спочатку ретельно вивчити, що має бути зроблено організаційно у наступні п'ять років. Очевидно, що на другому і третьому етапі буде відмінною їхня суспільна легітимація – відповідно до конкретики завдань кожного.

Так, наприклад, у доповіді пана Шарова прозвучало, що на другому етапі мова йде про завершення набуття університетами автономії, зокрема найбільше залишилося зробити у плані фінансової автономії та автономії у питаннях кадрової політики. Також на цьому етапі має відбуватися «систематичний перегляд освітніх програм, розроблення професійних стандартів, гармонізація освітніх стандартів з ними, дистанційна та дуальна освіта замість заочної». Також на другому етапі буде остаточно розгорнуто новий підхід до акредитації освітніх програм: «акредитація освітніх програм як зовнішнє забезпечення якості вищої освіти, НАЗЯ-ВО та незалежні установи оцінювання, відмова від дипломів державного зразка». Також на цьому етапі має бути забезпечена «оцінка діяльності викладача на основі еквіваленту повної зайнятості, наукової та професійної активності». Щодо третього етапу пан Шаров все ж надав навіть деяку організаційну конкретику. Так, мають бути забезпечені: «модульні персоналізовані освітні програми (на основі результатів навчання для здобувача або роботодавця), стандарти оцінювання особистих та професійних досягнень, рекомендаційні стандарти освіти», «акредитація освітніх інституцій на основі оцінки функціонування внутрішніх систем забезпечення якості, включаючи співпрацю з стейкхолдерами та інтернаціоналізацію», «оцінка діяльності викладача на основі успішності випускників та власної наукової (творчої) продуктивності» (Шаров, 2019).

Ці завдання виглядають надто ідеально і навіть просто нереально – особливо за нинішніх важких матеріальних умов для освіти, які є умовами не стільки для розвитку, скільки для виживання. Вочевидь, відповідь має критися не у поверненні масштабної державної підтримки, а у здобутті більшістю університетів повної фінансової незалежності від держави і відсіюванні слабких економічно університетів. Зовсім інша справа, що такими слабкими економічно мають виявитися слабкі академічно університети, а не навпаки. А от щодо цього простого переходу

на нові освітні стандарти, правила акредитації і оцінки діяльності викладача явно недостатньо. Це лише зовнішня сторона, яка не дає цілі освіти, а лише сприяє її організаційній операціоналізації у взаємодії з неакадемічними соціальними організаціями.

Цікавими думками поділився член Національної команди експертів з реформування вищої освіти Еразмус+ Михайло Винницький – керівник секретаріату Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Обмірковуючи проблеми якості викладання та навчання у сучасних ЗВО, доповідач критично наголосив на збереженні деяких негативних елементів радянської освітньої системи, які, вочевидь, сьогодні мають бути усунуті. Результатом якісного навчання має стати фахівець, який здатен знайти своє місце на ринку праці. Оскільки зміст навчальних програм корегується відповідно до нових знань, то головною метою навчання має стати формування світогляду. Складовими, що забезпечують цей процес, на думку експерта, мають бути наступні елементи: аудиторія, лабораторія, бутафорія (зовнішні умови здійснення академічної діяльності). Університет має стати місцем для вільної дискусії, з можливістю побудови дискурсу; місцем для пошуку, виведення, узагальнення, вербалізації та зберігання нових знань. Михайло Винницький продемонстрував роль Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти у процесі реформування вищої освіти та підвищення якості викладання і навчання. Ця роль перш за все полягає в акредитації освітніх програм, які мають за формами та методами навчання й викладання сприяти досягненню цілей та програмних результатів навчання, мають відповідати вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Окремо пан Винницький звернув увагу на те, що здобувачі освіти мають бути залучені до процесу періодичного перегляду освітніх програм та інших процедур забезпечення якості програм як партнери. Запорукою якості освітньої програми та досягнення програмних результатів навчання, на думку експертів Національного агентства, є залучення (через процедуру конкурсного відбору) кваліфікованих викладачів. Підсумовуючи, Михайло Винницький акцентував увагу учасників форуму на тих системних змінах у вищій освіті, які мають стати результатом підвищення якості викладання та навчання. Це перш за все диференціація ЗВО відповідно до їх рівня: так звана «вища ліга» та «решта»; відхід від поняття «диплом державного зразка», наголос буде робитися на акредитації; подальше сприяння освіти впродовж життя, тощо (Винницький, 2019).

Другу сесію, що була присвячена досвіду Великої Британії у вдосконаленні викладання у вищій освіті, відкрив Ієн Холл (Ian Hall) – керівник партнерських програм Advance HE. Він розпочав свій виступ з короткого опитування аудиторії, яке містило питання про набуття досвіду викла-

дання, та про залучення європейських університетів до обов'язкових для викладачів програм вдосконалення якості викладання. Ключовою для реформування вищої освіти пан Холл назвав потребу у навчанні викладачів. Європейська освітня фундація наголошує, що викладачами не народжуються, ними стають; крім того, опитування, проведене серед студентів європейських університетів, показало, що викладачі зі спеціальною освітою/кваліфікацією отримали серед студентів значно вищі бали, ніж ті, хто такої кваліфікації не мав. Для чого ж потрібно підвищувати якість викладання, вдосконалювати технології, методи і форми освіти (Hall & Currens, 2019)? Пан Холл послався на проведене наукове дослідження – освіта багатьох європейських країн опинилася перед суттєвими глобальними викликами, серед яких: зміни технологій, зміст та якість викладання та середовище навчання, розділення ступенів, лідерство та інновації, різноманітність та інклюзія, тощо (Martin, 2019). Іен Холл розповів про досвід Великої Британії у розробці політики щодо вищої освіти, зокрема – про розроблення рамок досконалості навчання та результатів освіти студентів, з метою визначення відповідності університетських програм цілям вищої освіти. За допомогою рейтингування визначаються кращі установи та викладачі, все це слугує потужною мотивацією та сприяє академічній кар'єрі викладачів. Експерт зазначив, що рамка кваліфікації – інструмент, який містить три виміри: галузь діяльності, професійні цінності та ядро знань. Рамки використовуються університетами для розробки навчальних програм з підвищення кваліфікації викладачів, а також як інструмент само оцінювання. Експерт наголосив, що основна мета усіх цих інструментів – залучення якомога більшої кількості викладачів до процесу підвищення якості викладання через підвищення кваліфікації (Hall & Currens, 2019).

Доповідь британського експерта продовжила Джулі Болдрі Карренс (Julie Baldry Currens), генеральний директор агенції Higher Ideas (Велика Британія), яка окреслила підходи, які використовуються в Британії для розвитку академічних співробітників. Серед ключових моментів таких підходів було наголошено на активному, залученому навчанні; вказано на зміну парадигми викладання на студентоцентроване, де викладач не просто лектор, а радше фасилітатор, який активно долучає до освітнього процесу студентів через створення проектів, презентацій, проблемних ситуацій. Доповідачка навела приклади відмінностей традиційної педагогіки від сучасної, вказала на переваги останньої, яку можна назвати педагогікою високого впливу. Така педагогіка базується на візуальних презентаціях (наприклад концептуальні карти); моделюванні навчання на основі запитів та проблем; командному навчанні тощо. Пані Карренс також наголосила на важливості та необхідності оцінювання в освіті, що може допомогти у підвищенні якості вищої освіти, її

подальшому реформуванні (Hall & Currens, 2019). Тут важливі прозорі критерії оцінювання, відзначення витрачених студентом зусиль, тощо (Marshall, 2017).

Третю сесію Форуму про результати дослідження стану і потреб у викладанні і навчанні у вищій освіті України презентувала Юлія Соболю, Менеджер освітніх проєктів, Британської Ради в Україні. Доповідачка розповіла про методологію та результати опитування, акцентувала увагу на суттєвих висновках дослідження, а саме: кращі освітні практики існують та потребують поширення серед академічної спільноти; є потреба у створенні національної платформи для обміну досвідом; необхідний перехід до студентоцентрованого навчання із залученням інтерактивних методів та технологій; у викладанні та навчанні мають використовуватися професійні стандарти (The UK Professional Standards, 2011).

Про Досвід університетів України у професійного розвитку викладачів та підвищення кваліфікації науково-педагогічних співробітників йшла мова під час четвертої сесії Форуму. Перед учасниками Форуму виступили представники впливових університетів: Володимир Бугров, проректор з науково-педагогічної роботи, Київського національного університету імені Тараса Шевченка; Наталія Віннікова, проректор з наукової роботи, Київського університету Бориса Грінченка; Тарас Добко, перший проректор Українського католицького університету, член Національної команди експертів з реформування вищої освіти.

Володимир Бугров розповів про програми підвищення кваліфікації для різних категорій співробітників Університету та інших ЗВО, що проводилися в Університеті з 2014 по 2019 рік. Проректор відмітив значне збільшення чисельності слухачів, починаючи з 2018 року та залучення до програм підвищення кваліфікації не лише викладачів та науковців, але й адміністративного персоналу, навчально-допоміжного персоналу, співробітників служби експлуатації корпусів. Подальшими кроками у підвищенні якості викладання та навчання в Університеті стане модифікація навчального плану підвищення кваліфікації співробітників за рахунок включення електронної компоненти, що забезпечить економію коштів, часу, аудиторного фонду за рахунок скорочення аудиторних годин навчання на користь самостійної підготовки за онлайн-ресурсами (Бугров, 2019).

Проректор з наукової роботи Київського університету імені Бориса Грінченка Наталія Віннікова поділилася досвідом щодо професійного розвитку викладачів. Професійний розвиток науково-педагогічних працівників в університеті включає як обов'язкову (фахова, дидактична, дослідницька, лідерська, цифрова) так і варіативну (тренінги, майстер класи, курси) компоненту. Підвищення кваліфікації відбувається за наступними модулями: дидактичний, дослідницький, лідерський та ІКТ.

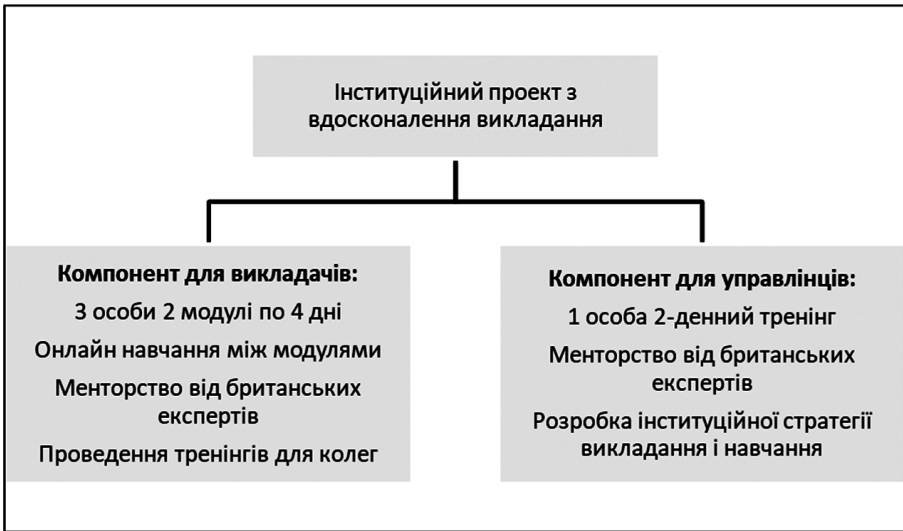

Проректор зазначила, що у Стратегії розвитку Університету Грінченка на 2018-2022 рр. розвиток персоналу визначений як один із ключових пріоритетів. Адміністрація університету, формуючи завдання з розвитку персоналу, планує впроваджувати системне оцінювання потреб у навчанні викладачів; розробляти інструменти для вимірювання розвитку основних компетентностей; формувати індивідуальну траєкторії розвитку кожного викладача, тощо (Віннікова, 2019).

Тарас Добко, перший проректор Українського Католицького Університету, член Національної команди експертів з реформування вищої освіти Національного Еразмус+ офісу в Україні розповів про підтримку викладацької майстерності та професійного розвитку викладачів. Проректор зазначив, що розширення вільного вибору навчальних курсів студентами сприяє здоровій конкуренції серед викладачів; наголосив на існуванні бакалаврських освітніх програм як особливої точки диференціації та конкурентної переваги Українського Католицького Університету на українському освітньому ринку. Тарас Добко висловив переконання, що вкрай необхідним для усіх ЗВО є максимальне залучення новітніх технологій навчання. Наприклад, електронне середовище CMS УКУ містить біля 990 курсів, презентацій, інших методичних матеріалів. Найбільш перспективним напрямком, що буде максимально розвиватися у майбутньому проректор назвав впровадження методик змішаного навчання та розвиток цифрової грамотності (Добко, 2019).

Програму форуму продовжила презентація нової трирічної Програми вдосконалення викладання у вищій освіті України (Ukraine Higher Education Teaching Excellence Programme), яку представили директорка Інституту вищої освіти НАПН України Світлана Калашнікова та Керівник відділу освітніх проєктів, Британської Ради в Україні Людмила Таценко. Програма буде реалізована протягом 2019-2021 року, охопить біля 30 університетів та 100 викладачів. Метою заявленої Програми є підвищення якості вищої освіти шляхом розвитку інституційної спроможності університетів щодо вдосконалення викладання та навчання. На схемі представлений формат Програми (с. 308).

Для участі будуть залучені не тільки викладачі, а й управлінські кадри ЗВО. Учасники-викладачі повинні мати не менше 5 років досвіду викладання; володіти англійською мовою на рівні B2 і вище; активно використовувати інноваційні методи й технології; бути готовими ділитися знаннями та досвідом з колегами. До управлінців висуваються вимоги щодо наявності досвіду викладання (не менше 5 років); досвіду управління освітньою діяльністю (не менше 2 років); забезпечення управління інституційним проєктом, керівництво командою та своєчасне звітування. Деталі Програми можна уточнити за окремим посиланням (Проект, 2019).

Таким чином, реформування вищої освіти набуває дальшої конкретики – від визначення основних завдань і основних засобів Міністерство освіти і науки України, інші основні стейкхолдери вищої освіти та зацікавлені сторони переходять до підготовки конкретних виконавців з конкретними інструментами здійснення змін у сфері вищої освіти. Новелою форуму стало те, що мова йшла не лише про вдосконалення викладання у наявних, переважно державних ЗВО України, але й про значне розширення можливостей для створення недержавних – як приватних, так і представництв іноземних ЗВО в Україні. Важливим індикатором цих змін має стати відхід від монополії дипломів державного зразка як свідчення набуття вищої освіти належного рівня – пан Олег Шаров анонсував у 2020 році початок роботи на території України приватних та міжнародних організацій, які спеціалізуються по наданню акредитації ЗВО. Таким чином, буде значно посилено чинник конкуренції як класичний засіб підвищення якості і оптимізації ціни надання суспільно запитаних послуг, до яких останнім часом в Україні почали зараховувати і вищу освіту. Залишається сподіватися, що при цьому не буде втрачено кращі вітчизняні традиції надання освіти не стільки як послуги, скільки як суспільної місії, яка, окрім знанневої, містить також і ціннісну складову, виховання – громадянське, моральне, врешті-решт як більш витончене і шляхетне виховання людської гідності.

Посилання:

- Бугров В. (2019) Підвищення кваліфікації співробітників Університету. Доповідь 6 грудня 2019 року на Українсько-британському форумі «Досконалість викладання і навчання у вищій освіті». URL: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2019/12/6_4_12_2019_TE_VB.pdf
- Винницький М. (2019) "TEACHING EXCELLENCE" У ПЛАНАХ НАЦІОНАЛЬНОГО АГЕНТСТВА ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ. Доповідь 6 грудня 2019 року на Українсько-британському форумі «Досконалість викладання і навчання у вищій освіті». URL: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2019/12/3_4_12_2019_TE_MW.pdf
- Віннікова Н. (2019) Досвід Київського університету імені Бориса Грінченка щодо професійного розвитку викладачів. Доповідь 6 грудня 2019 року на Українсько-британському форумі «Досконалість викладання і навчання у вищій освіті». URL: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2019/12/7_4_12_2019_TE_NV.pdf
- Добко Т. (2019) Підтримка викладацької майстерності та професійного розвитку викладачів в Українському католицькому університеті. Доповідь 6 грудня 2019 року на Українсько-британському форумі «Досконалість викладання і навчання у вищій освіті». URL: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2019/12/8_4_12_2019_TE_TD.pdf
- Калашнікова С. (2019) Досконалість викладання як пріоритет розвитку Європейського простору вищої освіти. Доповідь 6 грудня 2019 року на Українсько-британському форумі «Досконалість викладання і навчання у вищій освіті». URL: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2019/12/1_4_12_2019_TE_SK.pdf
- Проект "Програма вдосконалення викладання у вищій освіті" (2019 – 2021 роки). URL: <https://ihed.org.ua/internationalization/proekt-programa-vdoskonalennya-vykladannya-u-vyshhij-osviti-2019-2021-roki/>
- Кіллінглі, Пет (2019) Програма розвитку лідерського потенціалу університетів України. Оцінка впливу. Київ: Британська рада, 54. URL: http://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/evaluation_of_impact_ukr.pdf
- Шаров О. (2019) Досконалість викладання: законодавство та практика. Доповідь 6 грудня 2019 року на Українсько-британському форумі «Досконалість викладання і навчання у вищій освіті». URL: http://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/doskonalist_vykladannya_zakonodavstvo_ta_praktyka_-_oleg_sharov.pdf
- Marshall S. (2017) Rising to the challenges of Tomorrow. URL: https://www.heacademy.ac.uk/system/files/downloads/rising_to_the_challenges_of_tomorrow_.pdf
- Hall I., Currens J. B. (2019) Teaching Excellence: UK (and Global) Experience. Доповідь 6 грудня 2019 року на Українсько-британському форумі «Досконалість викладання і навчання у вищій освіті». URL: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2019/12/4_4_12_2019_TE_IH_JC.pdf
- Martin, P. (2019) On The Horizon. URL: <https://www.advance-he.ac.uk/knowledge-hub/horizon>
- The UK Professional Standards Framework for teaching and supporting learning in higher education. (2011) URL: https://www.heacademy.ac.uk/system/files/downloads/uk_professional_standards_framework.pdf

References:

- Bugrov V. (2019) Advanced training of University staff. Report on December 6, 2019 at the Ukrainian-British Forum "Excellence in Teaching and Learning in Higher Education".

- URL: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2019/12/6_4_12_2019_TE_VB.pdf [in Ukrainian]
- Vynnytskyi M. (2019) "Teaching excellence" in the plans of the National Agency for Quality Assurance in Higher Education. Report on December 6, 2019 at the Ukrainian-British Forum "*Excellence in Teaching and Learning in Higher Education*". URL: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2019/12/3_4_12_2019_TE_MW.pdf [in Ukrainian]
- Vinnikova N. (2019) Experience of Borys Hrinchenko University of Kyiv in professional development of teachers. Report on December 6, 2019 at the Ukrainian-British Forum "*Excellence in Teaching and Learning in Higher Education*". URL: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2019/12/7_4_12_2019_TE_NV.pdf [in Ukrainian]
- Dobko T. (2019) Support of teaching skills and professional development of teachers at the Ukrainian Catholic University. Report on December 6, 2019 at the Ukrainian-British Forum "*Excellence in Teaching and Learning in Higher Education*". URL: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2019/12/8_4_12_2019_TE_TD.pdf [in Ukrainian]
- Kalashnikova S. (2019) Perfection of teaching as a priority for the development of the European Higher Education Area. Report on December 6, 2019 at the Ukrainian-British Forum "*Excellence in Teaching and Learning in Higher Education*". URL: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2019/12/1_4_12_2019_TE_SK.pdf [in Ukrainian]
- Project "Program for improving teaching in higher education" (2019 – 2021 роки). URL: <https://ihed.org.ua/internationalization/proekt-programa-vdoskonalennya-vykladannya-u-vyshshij-osviti-2019-2021-roky/> [in Ukrainian]
- Killingley, Pat (2019) Ukraine Higher Education Leadership Development Programme: Impact Report. Kyiv: British Council, 54. URL: http://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/evaluation_of_impact_ukr.pdf
- Sharov O. (2019) Perfection of Teaching: Legislation and Practice. Report on December 6, 2019 at the Ukrainian-British Forum "*Excellence in Teaching and Learning in Higher Education*". URL: http://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/doskonalist-vykladannya-zakonodavstvo_ta_praktyka_-oleg_sharov.pdf [in Ukrainian]
- Marshall S., (2017) Rising to the challenges of Tomorrow. URL: https://www.heacademy.ac.uk/system/files/downloads/rising_to_the_challenges_of_tomorrow_.pdf
- Hall I, Currens J. B. (2019) Teaching Excellence: UK (and Global) Experience. Report on December 6, 2019 at the Ukrainian-British Forum "*Excellence in Teaching and Learning in Higher Education*". URL: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2019/12/4_4_12_2019_TE_IH_JC.pdf
- Martin, P. (2019) On The Horizon. URL: <https://www.advance-he.ac.uk/knowledge-hub/horizon>
- The UK Professional Standards Framework for teaching and supporting learning in higher education. (2011) URL: https://www.heacademy.ac.uk/system/files/downloads/uk_professional_standards_framework.pdf

Наталія Бойченко. Старт «Программы совершенствования преподавания в высшем образовании Украины»: обзор украинско-британского форума «Совершенствование преподавания и обучения в высшем образовании»

Украинско-британский форум «Совершенствование преподавания и обучения в высшем образовании» состоялся 4 декабря 2020 в Киеве и был посвящен подведению итогов предыдущих совместных украинско-британ-

ских образовательных проектов, в частности Программы по развитию лидерского потенциала университетов Украины и старта Программы совершенствования преподавания в высшем образовании Украины. Организаторами Форума были Институт высшего образования Национальной академии педагогических наук Украины и Британский совет в Украине. Участие в Форуме приняли представители украинских университетов, украинского образовательного топ-менеджмента и представители британских аналитических образовательных центров и общественных организаций для содействия образовательным реформам. Было отмечено осуществление необходимых конкретных шагов для создания национальной платформы по обмену опытом в преподавании и совершенствовании образовательных практик и развития компетенций обучения между британской и украинской сторонами. Забота о качестве высшего образования требует как сохранение национальной образовательной традиции в ее лучших проявлениях, так и бережного и осторожного заимствования мировых образцов успешной институционализации опыта достижения высоких результатов в образовании. Ключевым фактором изменений на следующем этапе образовательных реформ в Украине должно стать совершенствование стандартов повышения квалификации основных субъектов предоставления образования в Украине. Также обсуждались такие темы как ключевые стейкхолдеры реформирования образования, институциональное обеспечение качества образования, рамка квалификации, экспертный опыт, индивидуальная траектория развития преподавателя, уход от монополии диплома государственного образца в Украине и тому подобное. Было анонсировано значительное расширение возможностей для создания негосударственных - как частных, так и представительств иностранных высших учебных заведений в Украине. Важным индикатором этих изменений должно стать уход от монополии дипломов государственного образца как свидетельство получения высшего образования соответствующего уровня.

***Ключевые слова:** Украинская-британский форум «Совершенство преподавания и обучения в высшем образовании», Программа совершенствования преподавания в высшем образовании Украины, качество обучения, профессиональное развитие преподавателей, этапы выполнения задач реформирования высшего образования, рамки совершенства обучения и результатов образования студентов.*

Nataliia Boichenko. Start of the “Program for Improving Teaching in Higher Education in Ukraine”: Review of the Ukrainian-British Forum “Excellence in Teaching and Learning in Higher Education”

The Ukrainian-British Forum “Excellence in Teaching and Learning in Higher Education” took place on December 4, 2020 in Kyiv and was dedicated to summarizing previous joint Ukrainian-British educational projects, including the Leadership Development Program of Ukrainian universities and the launch of the Higher Education Teaching Improvement Program Of Ukraine. The Forum was organized

by the Institute of Higher Education of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine and the British Council in Ukraine. The Forum was attended by representatives of Ukrainian universities, Ukrainian educational top management and representatives of British analytical educational centers and NGOs to promote educational reforms. Emphasis was placed on taking the necessary concrete steps to establish a national platform for the exchange of experience in teaching and improving educational practices and the development of learning competencies between the British and Ukrainian sides. Nurturing the quality of higher education requires both the preservation of the national educational tradition in its best manifestations, and careful and careful adoption of world models of successful institutionalization of the experience of achieving high results in education. The improvement of standards of professional development of the main subjects of education in Ukraine should be a key factor for change at the next stage of educational reforms in Ukraine. Topics such as key stakeholders in education reform, institutional quality assurance of education, qualifications framework, expert experience, individual trajectory of teacher development, departure from the state-level diploma monopoly in Ukraine, etc. were also discussed. A significant expansion of opportunities for the creation of non-governmental – both private and branches of foreign higher education institutions in Ukraine – was announced. An important indicator of these changes should be the refusal from the monopoly of state-standard diplomas as evidence of higher education at the appropriate level.

Keywords: Ukrainian-British Forum “Excellence in Teaching and Learning in Higher Education”, Program for Improving Teaching in Higher Education in Ukraine, quality of education, professional development of teachers, stages of higher education reform, the framework of learning excellence and student learning outcomes.

Наталія Михайлівна Бойченко, доктор філософських наук, професор, Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л.Шупика. E-mail: mykhai@ukr.net
ORCID – 0000-0001-8793-7776
Researcher ID: W-6344-2018

Наталья Михайловна Бойченко, доктор философских наук, профессор, Национальная медицинская академия последиplomного образования им. П. Л. Шупика. E-mail: mykhai@ukr.net
ORCID - 0000-0001-8793-7776
Researcher ID: W-6344-2018

Nataliia Boichenko, Doctor of Philosophy, Professor, P.L. Shupik National Medical Academy of Postgraduate Education. E-mail: mykhai@ukr.net
ORCID - 0000-0001-8793-7776
Researcher ID: W-6344-2018